

REYALIZASYON

Akademi Kreyòl Ayisyen

2014 - 2022

	AKTIVITE / PWOJÈ	DESKRIPSYON
2014	ENSTALASYON 33 PREMYE AKADEMISYEN LANG KREYOL AYISYEN (otel kinam II nan petyonvil)	<p>Nan dat 7 avril 2014, Jounal ofisyèl peyi a pibliye Lwa Kreyasyon Akademi an. Konsa, nan dat 4 desanm 2014, Inivèsite Leta Ayiti, Enstitisyon patnè yo ak kolaborasyon Komite pou tabli Akademi an òganize enstalasyon 33 premye Akademisyen yo.</p> <p>Nan dat 5 desanm, Akademisyen yo reyalize premye Asanble Jeneral Òdinè yo epi eli Premye Konsèy Administrasyon AKA pou de (2) lane. Akademisyen yo eli Mesye Jean Pauris Jean Baptiste Premye Prezidan AKA.</p>

2015	ENTÈVANSYON AKA BÒ KOTE MINISTÈ EDIKASYON NASYONAL AK FÒMASYON PWOFESYONÈL (MENFP)	Se yon demach ki vize ankouraje MENFP enskri nan ajanda lekòl yo Selebrasyon Lang Matènèl (21 fevriye) ak selebrasyon Jounen Lang ak Kilti Kreyòl (28 oktòb) epi pou yo òganize jounen refleksyon ak festivite nan okazyon sa yo.
	PWOTOKÒL AKÒ AKA / MENFP	8 jiyè 2015 AKA siyen yon Pwotokòl akò ak MENFP. Patenarya sa a pèmèt AKA finanse atelye pou premye rezolisyon òtograf lang kreyòl ayisyen an, Li vize revizyon materyèl eskolè ak elaborasyon kourikoulòm Ministè a.
2015-2018	FÒMASYON POU ANPLWAYE AKA	Sekretarya Egzekitif la òganize Fòmasyon pou anplwaye li yo sou diferan sijè tankou: Kominikasyon kreyòl sou plan administrativ / Konpreyansyon misyon ak Lwa kreyasyon AKA / Prensip administratif ak Etik pwofesyonèl. Anplwaye AKA patisipe tou nan fòmasyon CEFOPAFOP-PRIMATI.
2015-2021	SEREMONI OMAJ POU 5 AKADEMISYEN KI JANBE : ISTORIK LAVI AK ZÈV YO	Omaj pou Akademisyen : 1. Max BEAUVOIR (2015) / 2. Claude PIERRE (2017) 3. Rachel Beauvoir DOMINIQUE (2018) /4. Marcelle Buteau RACINE (2020) / 5. Ernst MIRVILLE (2021)
2016	FOWÒM POU OFISYALIZE KREYÒL NAN INIVÈSITE AK NAN ANSÈYMAN SIPERYÈ	AKA òganize yon Fowòm pou tout Inivèsite, Enstiti Inivèsite, Ekòl Fòmasyon Siperyè (Prive kou piblik) pou ofisyalize lang kreyòl nan anseyman siperyè. Li soti ak yon Rezolisyon pou tout Inivèsite gen kou kreyòl nan kourikoulòm yo epi pou etidyan kapab prepare memwa yo nan lang kreyòl
	RANKONT ANT AKA AK KÈK ENSTITISYON	AKA òganize Premye seri rankont li ak Premye Minis, Palman, diferan Minis, Direktè Achiv Nasyonal, Direktè OMRH, Direktè

2016-2020	KARAVÀN AKA NAN PLIZYÈ DEPATMAN PEYI A POU PWOMOSYON AK DEVLÒPMAN LANG KREYÒL AYISYEN	Près Nasyonal pou kreyòl gen plas li nan Administrasyon piblik Ayisyen.
2017	PIBLIKASYON PREMYE REZOLISYON SOU ÒTOGRAF LANG KREYÒL AYISYEN AN.	<p>Karavàn AKA nan plizyè Depatman peyi a nan kad selebrasyon Jounen Lang Kreyòl ak Lang Matènèl ak kolaborasyon MENFP, FLA, ak sipò UNESCO / Fòmasyon pou Pwofesè Kreyòl / Fòmasyon pou Jounalis/ Konferans nan lekòl ak nan Inivèsite / Aktivite kiltirèl sou plas piblik oswa sou sit touristik</p> <p>Depatman Grandans (Jeremi, Dam Mari, Bomon). Depatman Latibonit (Gonayiv, Sen Mak, Tènèv, Desalin). Depatman Nò, Nòdès (Okap, Milo, Wanament, Limonad). Depatman Sid (Okay) / Plato Santral (Ench, Mibalè, Tomond). Depatman Lwès (Pòtoprens, Kenskòf, Kwadèboukè, Petyonvil, Tomazo).</p>
2017-2018	FOWOM POU DIREKTE LEKOL, PARAN, PWOFESE, SOU KONSEKANS PINISYON YO AP BAY ELEV KI AP PALE KREYOL NAN LEKOL.	<p>AKA reyalize yon seri Atelye pou li jwenn konsansis sou òtograf lang kreyòl ayisyen an. Li pibliye Premye rezolisyon an avèk sipò MENFP, Ministè Kilti, UEH, FLA, SEA, SAKS, Jounal Bon Nouvèl, Fondasyon Moris Sisto, Editè, Ekriven, Tradiktè, Konseptè pedagogik, Sosyete Biblik, Sosyete Koukou, Asosyasyon Pwofesè Kreyòl Pòtoprens, Kafou, Gresye ...</p> <p>AKA resevwa pakèt plent ki denonse move tretman kèk direksyon lekòl ap bay elèv ki ap pale kreyòl. Konsa, AKA reyalize, ak sipò MENFP, yon fowòm pou direktè lekòl, Paran, Pwofesè, sou konsekans pinisyon sa yo. Yon Rezolisyon entèdi tout fòm pinisyon sou timoun ki ap pale kreyòl nan lekòl.</p>

	<p>DEZYÈM SERI RANKONT ANT AKA AK KÈK ENSTITISYON PIBLIK</p>	<p>Dezyèm seri rankont AKA ak Premye minis, Palman ayisyen ak diferan minis, Direktè Achiv Nasyonal, OMRH, Près Nasyonal pou kreyòl gen plas li nan Administrasyon piblik ayisyen an.</p>
	<p>MEMORANDOM ANTANT ANT AKA AK UNESCO</p>	<p>Memorandòm antant ant AKA ak UNESCO ant Prezidan Jean Pauris JEAN BAPTISTE ak Repezantan UNESCO an Ayiti M. Paul GOMIS / Patenarya pou reyalizasyon konjwen aktivite pou selebrasyon Jounen Lang Matènèl ak Jounen Lang ak Kilti Kreyòl ak aktivite nan domèn Edikasyon ak Kilti.</p>
<p>2017- 2020</p>	<p>SEMINÈ LEKTI AK EKRTI KREYÒL</p>	<p>Reyalizasyon seminè Lekti ak Ekrti Kreyòl pou plizyè sektè sosyopwofesyonèl nan Pòtoprens, nan Etazini.</p>
	<p>DEBATAN (direksyon kominikasyon. aka)</p>	<p>Pwojè “ Debatan” Kozri ant AKA ak etidyan sou zèv otè oswa tèm ki trete nan literati kreyòl ayisyen an. AKA òganize 3 seyans.</p>
<p>2017-2019</p>	<p>ESPAS REFLEKSYON AKADEMISYEN SOU DIFERAN SIJE KONJONKTIREL. (DIREKSYON SYANTIFIK AKA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Konstriksyon vizyon AKA sou edikasyon an Ayiti. Se te yon seyans echanj ant 4 Akademisyen espesyalis nan domèn edikasyon ak Konsèy Akademisyen an. Seyans sa a te pwopoze pou AKA pare yon pwojè Politik Lengwistik pou sistèm Edikasyon ayisyen an. (Pa ko gen suivi, pwojè sa a poko ekri) - Konsèy akademisyen an te reyaji sou « <i>Plan Decennal d'Éducation et de Formation 2017-2027</i> » MENFP an. Nan yon tèks agimantè byen chapante, li montre Ministè a plas pou lang kreyòl la genyen nan sistèm nan epi li mande pou Ministè a mete lang ak kilti kreyòl pi plis nan sistèm nan pou pèfòmans ak

epanouyisman elèv ayisyen yo.

- Konsèy akademisyen an te reyaji sou *Kominike MENFP ki retire Kominikasyon Kreyòl nan Egzamen ofisyèl Nouvo segondè*. Nan yon tèks agimantè byen chapante, li mande pou Ministè a rekonsidere pozisyon li epi remete egzamen kreyòl nan lis egzamen ofisyèl yo nan respè Konstitisyon peyi a ak rekonesans travay Akademi Kreyòl Ayisyen pou defans, pwomosyon ak devlopman Lang kreyòl ayisyen an.

2019-2021 **ENTEVAANSYON AKA BO KOTE KEK BANK POU TRANZAKSYON AK PIBLIKASYON KA FET NAN LANG KREYOL AYISYEN**

Entèvansyon AKA bò kote Bank Repiblik Ayiti (BRH) pou sikisal yo asepte tranzaksyon nan lang Kreyòl Ayisyen. / Entèvansyon AKA bò kote Bank Nasyonal Kredi (BNC) pou piblikasyon sikilè nan lang kreyòl.

2020 **ENTEVAANSYON AKA BO KOTE MINISTE AFE ETRANJE**

Entèvansyon AKA bò kote Ministè Afè Etranjè pou misyon diplomatik yo enskri nan ajanda yo selebrasyon Lang Matènèl ak selebrasyon Lang ak Kilti Kreyòl epi pou yo òganize jounen Refleksyon ak festivite nan okazyon an.

PWOTOKOL AKO ANT AKA AK MINISTE PLANIFIKASYON EKSTEN.

Pwotokòl Akò ant AKA ak Ministè Planifikasyon Ekstèn. Prezidan Pierre André **PIERRE** ak Minis Joseph **JOUTHE**. Patenarya pou finansman renovasyon, reparasyon lokal AKA nan Taba 68. Pwogram Envestisman Piblik.

PWOTOKÒL AKÒ ANT AKA AK SEA.

Pwotokòl akò ant AKA ak SEA .Vis Prezidan Frantz GRANDOIT – SE Hervé SAINTILUS / Patenarya pou konsepsyon, elaborasyon, reyalizasyon yon pwogram konjwen pou Alfabetizasyon ak Pòsalfabetizasyon.

2018-2021

**PWOJÈ AK AKTIVITE KI NAN
KOUTI NAN
KOMISYON AKADEMISYEN**

- Komisyon syantifik ak Komisyon edikasyon
Estandadizasyon òtograf Lang kreyòl ayisyen
Pwojè zouti referans pou Lang Kreyòl : Gramè jeneral / Diksyonè
jeneral
Referansyèl konpetans pou Kou Kreyòl nan sistèm edikasyon
ayisyen an.

- Komisyon Kominikasyon (ki valide men ki poko operasyonèl)

Pwojè wikenn kreyòl / Pwojè estidyo odyovizyèl

- Komisyon Literati ak Kilti

Pwojè gran nasyonal Lang kreyòl ayisyen (Pri literè pou koumanse)

- 4 Komite espesyal pou

Pwojè diksyonè tèminoloji jiridik (ki nan Pwogram Envestisman Piblik)

Pwojè plan estratejik / Pwojè kòd etik

Pwojè Amanman Lwa kreyasyon Akademi Kreyòl Ayisyen (Komis. jiridik)

2020-2022

**PWOJE SEKRETARYA
EGZEKITIF AKA DIREKSYON
TEKNIK AKA**

(ki valide men ki poko operasyonel)

- Sekretarya Egzekitif (SE) / Direksyon syantifik (DS)
- Direksyon Kominikasyon (DK) / Direksyon Administrasyon (DA)

Kalandriye – Almanak AKA avèk tèm selebrasyon Lang matènèl, Lang ak Kilti kreyòl pandan 10 premye ane yo.
Almanak Premye deseni AKA (SE)

Pwojè revizyon syantifik AKA (DS) (ki nan Pwogram Envestisman Piblik 22-23)

Pwojè Fowòm nasyonal sou plas ak Lang Kreyòl nan sosyete (SE-DS)

Senpozyòm entènasyonal sou Lang ak Kilti Kreyòl (SE-DS)

Ankèt nasyonal sosyolengwistik pou detèmine itilizasyon lang kreyòl nan popilasyon an nan tout domèn, nan tout sektè (SE-DS);

Pwojè kou kreyòl sou Televizyon Nasyonal ak sou rezo sosyal (DK)

Pwogram Jeni kreyòl sou Televizyon Nasyonal Ayiti (DK)

Pwojè fòmasyon an Kreyòl pou gwoup sosyo pwofesyonèl (DK)

**2020-2022 KONFERANS DEBA AK SEKTÈ
KI AP TRAVAY AK LANG
KREYÒL (SOU ZOOM) KOTE
AKA AP ANKOURAJE YO,**

Konferans deba ak Direktè lekòl ki adopte lang kreyòl kòm lang ansèyman

(Kat (4) Direksyon lekòl te patisipe kote yo pale de esperyans pozitif yo fè.

Konferans deba ak Asosyasyon ak òganizasyon ki nan peyi etranje ki ap travay pou pwomosyon lang kreyòl, Yo pale de travay ak esperyans yo.

Rankont AKA - Avoka sou plas Lang Kreyòl nan sistèm jidisyè a. Yo pale de esperyans yo epi yo dekri yon sitiyasyon miwo miba nan sistèm lan kote lang tribinal pa lang sitwayen yo epi denonse enjistis sistèm nan.

**2021-2022 KONFERANS DEBA AVÈK
ESPESYALIS KREYOLIS SOU
LANG KREYÒL / SOU AKADEMI
KREYÒL AYISYEN**

Rankont Kreyolis - Espesyalis (Etranje, ayisyen) sou Lang Kreyòl. :

1- avèk Albert Valdam / Kontribisyon Syans Lengwistik nan devlopman Lang Kreyòl: Leksikografi bileng Kreyòl-Fransè.

2- avèk Johnny LAFORÊT sou Plas Kreyòl ayisyen nan peyizaj Lengwistik Pòtoprens. 3- avèk Mèt M. Badio KERSAINT ak

Majistra Norah Amilcar
JEAN-FRANÇOIS sou Lwa kreyasyon Akademi Kreyòl Ayisyen.

2022 **ATELYE NAN PÒTOPRENS AK
NAN VIL PWOVENS POU
KONSANSIS POU ÒTOGRAF
LANG KREYÒL AYISYEN POU
DEZYÈM REZOLISYON AN.**

Atelye nan Pòtoprens pou konsansis pou òtograf lang Kreyòl Ayisyen pou dezyèm rezolisyon (MENFP, Ministè Kilti, Jounal Bon Nouvèl, UEH, FLA, SEA, SAKS, Fondasyon Moris Sisto, Editè, Ekriven, Tradiktè, Konseptè pedagogik, Asosyasyon pwofesè Kreyòl Pòtoprens, Kafou, Gresye.....

Atelye nan vil pwovens pou konsansis pou dezyèm rezolisyon sou òtograf avèk pwofesè Lang Kreyòl nan Depatman Nò ak Nòdès, Asosyasyon Pwofesè nan Plato Santral, (ak sipò Kòdonatè, Komisyon syantifik) / Montaj rezo Pwofesè.

2023 **PWOPOZISYON PWOJÈ
AKADEMISYEN YO FÈ POU
2023**

Vizyon AKA / Politik lengwistik selon AKA;

Oryantasyon ak aksyon AKA pou senk (5) pwochen ane yo (2023-2028).